

УДК 681.518.54

Антонюк В.В. студентка гр. 281-19-1

Науковий керівник: Чорнобаєв В.В., к.е.н., доцент кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

(Національний технічний університет "Дніпровська політехніка", м. Дніпро, Україна)

МІЖНАРОДНА ІНОЗЕМНА КОМПАНІЯ «BUNGE» ЯК ПРИКЛАД ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНСЬКИЙ АГРАРНИЙ БІЗНЕС

В Україні сьогодні залишається актуальною проблема ресурсного забезпечення інвестиційної діяльності, оскільки існує нестача внутрішніх інвестиційних ресурсів, в наслідок чого зростає потреба в зовнішньому залученні інвестицій в національну економіку. Беззаперечно, що обсяги надходження іноземних інвестицій в Україну значно коливаються та суттєво залежить від стану та частоти зміни політичної й економічної ситуації в країні та світі, особливо в умовах війни. Реалії розвитку вітчизняної економіки свідчать про досить низьку інвестиційну активність господарюючих суб'єктів. Іноземні інвестиції – є тим дієвим інструментом, котрий здатний забезпечити економічний розвиток України. Це також капітал та ресурси фінансові, які вкладають іноземці або іноземні компанії для отримання прибутку в нашій країні, а Україна при цьому отримує розвиток економічного сектору та інші вигоди. На жаль, попередній досвід свідчить про певну недовіру іноземних інвесторів до можливостей стабільного ведення бізнесу та поліпшення інвестиційного клімату в країні. Тому позитивний досвід тих іноземних компанії, які отримали прибуток в Україні заслуговує особливої уваги.

Міжнародна інтегрована компанія «Bunge» була започаткована в Нідерландах 1818 році як торгова компанія. На сьогодні має 300 фасилітаторів у 40 країнах світу та є одним з найбільших зернотрейдерів [2, 3]. Інвестувати в український бізнес компанія почала в 2002 року з придбання торгової марки «Олейна».

Дніпропетровський олійноекстракційний завод був заснований у 1947 році. У 1989 році відбулася його повна реконструкція, а 1994 року був викуплений компанією «Cereol». 8 років належав цій компанії до того, коли 2002 року торгова марка «Олейна» була викуплена «Bunge» – провідної міжнародної компанії в агробізнесі та олійної галузі [2]. Сьогодні це не єдина торгова марка, якою володіє компанія, також їй належать «Розумниця» й «Золота краплинка».

Структура компанії складається із Suntrade (дочірня компанія, яка займається виробництвом соняшникової олії та торгівлею зерновими культурами), олійноекстракційний завод у місті Дніпро та Миколаєві, перевалочний комплекс у Миколаївському порту «Grintur-Ex», елеватори в Одеській, Дніпропетровській, Кіровоградській та Вінницькій областях. Діяльність «Бунге Україна» охоплює такі напрямки [1, 4]:

- закупівля, торгівля, зберігання та переробка олійних і зернових культур;
- виробництво та розлив рослинної олії, виробництво маргарину, майонезу та інших харчових продуктів;
- переробка цукрової тростини на цукор та етанол;
- помел пшениці та кукурудзи;
- виробництво інгредієнтів, що використовуються в харчовій та хлібопекарській промисловості та пивоварінні.

Розглянемо досвід інвестиційної діяльності «Бунге Україна». З початку своєї діяльності компанія прагнула мати в порту власний термінал і завод з переробки олійних культур. Спочатку пріоритетним місцем був Іллічівськ, де «Бунге Україна» почала будівництво олійноекстракційного заводу в партнерстві з компанією «Ukrainian

black sea industry», яка мала у власності суміжний портовий термінал «Трансбалктермінал», котрий у подальшому був проданий українській компанії «Kernel» у 2008 році. Без терміналу цей дробильний завод був набагато менш привабливим для «Бунге Україна», тому після судових спорів з партнерами група вийшла з проекту. Сам дробильний завод був проданий компанії «Kernel» за 140 млн. доларів [4].

Наступні спроби побудови власного терміналу були в Миколаєві. У 2009 році компанія «Grintur-Ex» розпочала будівництво зернового портового терміналу, який був введений в експлуатацію в 2011 році. При цьому «Бунге Україна» фактично контролювала цей проект і після завершення будівництва стала його власником. Загальна потужність річної перевалки цього сучасного виробничо-перевантажувального комплексу склали 3 млн тон зерна, потужність одноразового зберігання – 120 тис. тон. Наступним кроком розвитку «Бунге Україна» стало будівництво олійноекстракційного заводу «Європейська транспортна стивідорна компанія» на території Миколаївського порту, яке розпочалося в 2013 році. У проект було вкладено 180 млн доларів, який окупився за 5-6 років. У результаті цієї інвестиції «Бунге Україна» міцно зайняла друге місце серед найбільших переробників соняшнику в Україні. Проте через корупційні причини іноземній компанії в Україні на ті часи було набагато простіше купити готовий термінал, аніж отримати всі дозволи й побудувати термінал з нуля. Інші міжнародні трейдери також будували свої термінали за тією ж схемою [4].

На цьому інвестування розвитку бізнесу компанією «Бунге Україна» не закінчилося. У Вінницькій області 2019 року «Бунге Україна» та іспанська група «Dacsa» розпочали будівництво заводу з переробки кукурудзи. Було вкладено в проект 14 млн. доларів. Потужність нового заводу «Дакса-Бунге-Україна», територія якого – 0,3 тис. га, досягає 300 тон кукурудзяної крупи на добу. «Бунге Україна» має 40% частки заводу, а компанія «Dacsa» – 60% [1,4].

Такі інвестиції були не марними для «Bunge» в Український аграрний сектор, а й принесла досягнення. У 2017 році Миколаївський та Дніпропетровський олійноекстракційні заводи переробили понад 1,3 млн. тон насіння соняшнику та виробили 564 тис. тон соняшникового шроту (42,8% від обсягу переробки). Більшу частину шроту виробила «Європейська транспортна стивідорна компанія» 350 тис. тон, а Дніпропетровський олійноекстракційний завод – 495 тис. тон сировини та 212 тис. тон сиріої олії [1].

«Suntrade» у 2016 році відправила на експорт пшениці на суму 2758 млн грн. У 2016-2017 рр. експорт пшениці становив 1 089 тис. тон, а експорт кукурудзи – 1 798 тис. тон. У 2018 році компанія експортувала 2,84 млн тон зернових: 1,4 млн тон пшениці (частка на ринку – 8,8%), 1,53 млн тон кукурудзи (частка на ринку – 7,34 %), 238 тис. тон сої (частка на ринку – 13,7%), 4,8 тис. тон ріпаку (частка на ринку – 0,22%) [1].

Отже, Україна стала для міжнародної іноземної компанії «Bunge» гарним сектором для розвитку аграрної діяльності й виробництва соняшnikової олії, розпочинаючи з 2002 року. Іноземні інвестиції – це не тільки податки й фінансові вкладення, а й нові ринки, продукції, робочі місця, інфраструктура та іноземні партнери (так як «Bunge» запросила інвестувати в українську економіку іспанську групу «Dacsa»). На жаль, на прикладі діяльності компанії «Bunge» на 2002-2011 рр., через корупцію в Україні іноземним компаніям простіше було викуповувати готову інфраструктуру для свого виробництва (як морський термінал), ніж оформлювати документи на земельну ділянку й будувати нове.

В підсумку, потрібно зазначити, що органи державного управління повинні в першу чергу проаналізувати практичний досвід діяльності іноземних інвесторів, визначити позитивні на негативні фактори впливу на інвестиційний клімат. І як

результат, правильно визначені пріоритети державної інвестиційної політики забезпечать цілеспрямоване проведення модернізації вітчизняного виробництва, прискорять темпи зростання валового внутрішнього продукту, стануть фактором соціальної стабілізації, забезпечуючи зайнятість населення, чинником підтримки рівноважного стану національної економіки, особливо в умовах після воєнного відновлення України.

Перелік посилань:

1. Бунге Україна. URL : <https://latifundist.com/kompanii/259-bunge-ukraina> (дата звернення: 04.11.2022).
2. Офіційний сайт Олейна URL : <https://oleina.ua> (дата звернення: 04.11.2022).
3. Офіційний сайт Bunge. URL : <https://www.bunge.com> (дата звернення: 04.11.2022).
4. Bunge Ukraine. URL : <http://shareupotential.com/Emitents/bunge.html> (дата звернення: 04.11.2022).